

Vammaisneuvoston lausunto vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohjeesta

vammneuv 26.08.2025
4952/05.21.00/2024

Valmistelija(t) Laila Hytönen, laila.hytönen(at)pshyvinvointialue.fi, puh. 044 717 6175

Päätös

Esittelijä

Päätösehdotus Vammaisneuvosto antaa lausuntonsa vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohjeesta

Liitteet ja oheisaineisto

Esityslistan oheisaineistona:

- Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje (toimitetaan erikseen)

Valmistelu Vammaispalvelulaissa (675/2023) palvelut ja tukitoimet on jaettu kahteen ryhmään, ns. subjektiivisin oikeuden piiriin kuuluihin sekä harkinnanvaraisiin, määrärahasidottuihin muihin palveluihin ja tukitoimiin. Subjektiivisten palveluiden osalta hyvinvointialueella on erityinen, sitova järjestämisvelvollisuus. Määrärahasidonnaisiin palveluihin ja tukitoimiin hyvinvointialueella ei ole erityistä järjestämisvelvollisuutta, vaan niitä myönnetään varattujen määrärahojen puitteissa.

Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje on hyväksytty (Pevamltk 21.10.2024 §92) 1.11.2025 alkaen. 1.1.2025 voimaan tullessa vammaispalvelulaissa subjektiivisten oikeuden piiriin kuuluvien palveluiden määrä on lisääntynyt ja määrärahasidonnaisia palveluja on entiseen lainsäädäntöön (380/1987) nähden vähemmän.

Tämän vuoksi määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohjetta on tullut päivittää voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavaksi.

Vammaispalvelulain (675/2023) mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä vammaisille henkilöille:

- 1) valmennusta;
- 2) henkilökohtaista apua;

- 3) erityistä osallisuuden tukea;
- 4) tuettua päätöksentekoa;
- 5) vaativaa moniammatillista tukea;
- 6) asumisen tukea;
- 7) lapsen asumisen tukea;
- 8) tukea esteettömään asumiseen;
- 9) lyhytaikaista huolenpitoa;
- 10) päivätoimintaa;
- 11) kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaa;
- 12) liikkumisen tukea; ja
- 13) taloudellista tukea hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle.

Hyvinvointialue voi määrärahojen puitteissa järjestää osana vammaisen henkilön omaa valmennusta vammaisen henkilön läheisille valmennusta vammaisen henkilön valmennukselle asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi, järjestää vammaiselle henkilölle taloudellista tukea (autoon liittyvät apuvälineet ja autoavustus, teknisten ratkaisujen ja välineiden hankkimisesta aiheutuvat kustannukset) sekä muuta lain toteuttamiseksi tarvittavia palveluita ja tukitoimia (korvaus ylimääräisiin vaatekustannuksiin ja erityisravintovalmisteisiin).

Määrärahasidonnaisten palvelujen myöntämisperusteiden tarkoituksena on ohjata ja yhdenmukaistaa päätöksentekoa sekä määrärajojen kohdennusta. Määrärahasidonnaisia palveluja myönnettäessä on huomioitava hakijoiden yhdenvertainen kohtelu. Palveluiden myöntäminen tulee perustua asiakkaan yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin.

Pohjois-Savon hyvinvointialue kohdentaa määrärahasidonnaiset palvelut ja tukitoimet kaikkein heikoimmassa asemassa oleville asiakkaille (esimerkiksi vaikeimmin vammaisille henkilöille). Määrärahoja kohdennetaan myös niihin välttämättömiin päivittäisiin toimiin, jotka edesauttavat vammaisen henkilön omatoimista suoriutumista ja selviytymistä päivittäisistä toimista kotona, työelämässä tai opinnoissa ja vähentävät huomattavasti muiden palveluiden tarvetta. Määrärahasidonnaisia palveluja arvioitaessa huomioidaan myös asiakkaan palvelukokonaisuus.

Vammaispalvelujen määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje on hyväksytty perhe- ja vammaispalvelujen

lautakunnassa 19.5.2025/52§. Ohje on kuitenkin otettu uudelleen tarkasteluun ja täydennettäväksi.